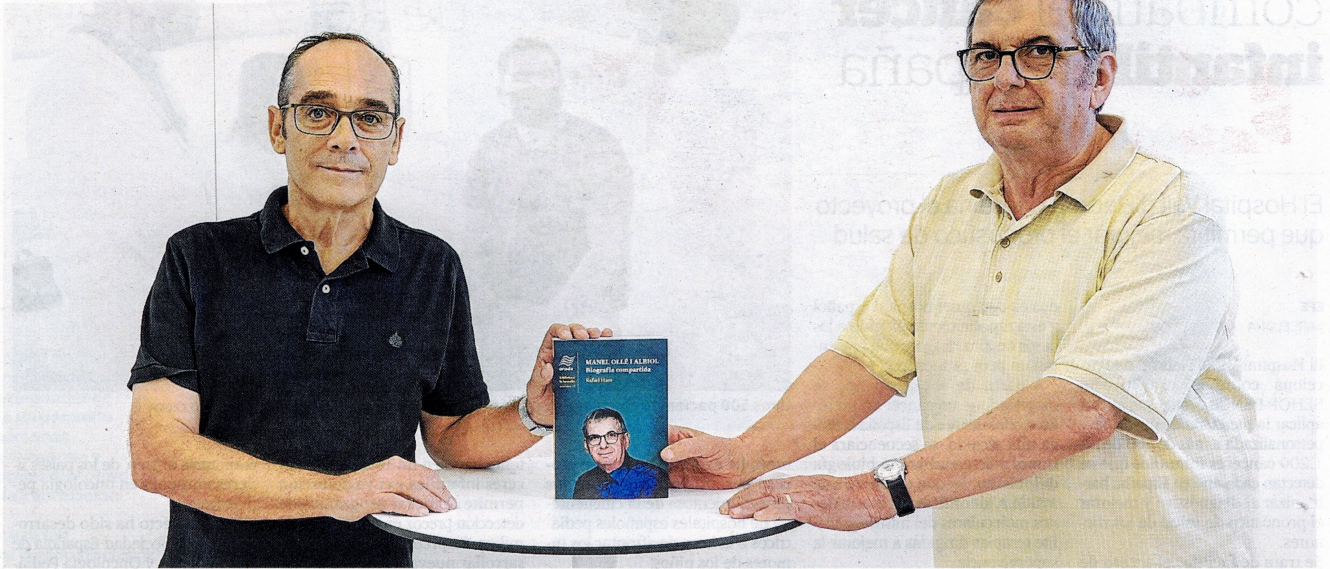

Llibres

Publicacions . Rafael Haro publica un volum que recull la vida del professor i escriptor Manel Ollé, però que també rescata de l'oblit moltes figures fonamentals

Rafael Haro i Manel Ollé amb el nou volum publicat per Onada Edicions. FOTO: JOAN REVILLAS

Una biografia de moltes vides a reivindicar

MARINA PALLÁS CATURLA
TORTOSA

Una biografia sol ser la narració o història de la vida d'una persona feta, escrita, per una altra persona. Però el professor Rafael Haro (Amposta, 1967) ha fet un treball que va més enllà d'això: una biografia compartida del professor i escriptor Manel Ollé (Ulldecona, 1954). I és compartida perquè la vida sempre ho és i perquè en el nostre viatge en el temps sempre hi transitem acompanyats de més persones. Alhora, el llibre resulta la retribució que fa Ollé a moltes personalitats que admira i de les quals ha après al llarg de la seua vida.

El llibre *Manel Ollé i Albiol. Biografia compartida* (Onada Edicions) de Rafael Haro és fruit d'un treball de diversos anys.

«Feia molts anys que coneixia a Manel, havíem coincidit en molts actes, homenatges i lectures poètiques. L'any 2018 em va demanar fer-li la presentació a Amposta del seu llibre *L'Escamot de la nit serrada* i això em va afalagar molt», explica Haro. «Arran d'això i d'unes converses a les Jornades de les Lletres Ebreques va sorgir la idea d'escriure una biografia. Però ell presentava la seua vida plena de personatges fonamentals, de persones que l'han influït moltíssim en el que ha esdevingut».

I persones que sovint han quedat oblidades i per les quals Ollé ha fet una ingent tasca per rescatar-les del silenci, amb treballs i homenatges, i donant-los a conèixer entre els seus alumnes des de les aules de l'Institut de Batxillerat de Tortosa. Parlem d'escrip-

tors com Gerard Vergés, Manuel Pérez Bonfill o Zoraida Burgos, però també de figures com mossèn Joan Baptista Manyà, mossèn Joan Martínez, Joan Salvador Beltran o Frederic Mauri. El llibre recupera molts més noms que han passat a l'oblit i que mereixen ser recordats. «En general hi ha hagut un menyspreu cap a personatges cabdals, i això ho hem de revisar. És el que reivindicuem», expressa Haro.

Quan Ollé tenia 14 anys va proposar-li al seu pare de posar-se a treballar, però aquest va dir-li d'anar primer a l'Institut de Tortosa a fer el batxillerat. Aquest fet va canviar la vida d'Ollé. Allà va descobrir el que anomena «la Tortosa brillant», plena de la intel·lectualitat del moment, amb Gerard Vergés, Manuel Pérez

Bonfill, la revista *Geminis*, etc. Ollé es considera a ell mateix com l'últim «manyista» sense haver tingut de professor a Manyà, que sí va ser mestre dels seus mestres. «I el xiquet que no volia estudiar es va adonar a l'Institut que no deixaria mai d'estudiar, i després va poder tornar allà i va passar a ser company dels seus professors», explica Manel Ollé, que sent un profund agraïment per tot el que els seus mestres van fer per ell, un xiquet «de poble» amb una rica cultura del món rural i una forta curiositat per tot el que l'envoltava.

Anys després, Ollé hagués pogut ocupar altres càrrecs o dedicar-se a molts altres oficis, però va voler tornar a aquell institut, que tant li havia donat. «Per exemple, li van oferir ser professor d'universitat. Però Manel va voler retornar a la societat el que la societat li va donar», valora Haro. Entenia, així, la formació de les generacions futures com una de les tasques més importants, sinó la més important, de la societat. Com a docent, Ollé ha sigut un magnífic pedagog per a moltes generacions d'ebrenques, capaç de veure sempre els punts forts dels seus alumnes i animant-los sempre a millorar. A més dels coneixements que comparteix, realment transmet la passió per allò que explica, amb un entusiasme encomanadís per la llengua, la literatura i el paisatge, però, en realitat, pel saber en general. Aquesta curiositat, la

seua capacitat de mirar, l'estima pel món rural i la passió per l'antropologia van portar Ollé a no deixar mai de seguir aprenent. El llibre, farcit d'anècdotes i de records (sovint amb la seua dona, l'escultora Cinta Sabaté), ajuda a construir de forma molt completa la figura i el tarannà d'Ollé. «Un tret de caràcter és el fet d'admirar. Ell entra en relació amb molta gent gràcies a la capacitat que té de posar atenció i de trobar allò bo de les persones. A més de l'agraïment, té admiració per les seues obres o per la contribució que han fet a la llengua o a l'art», diu Haro. Ollé és una personalitat compromesa i coherent entre el que pensa, escriu i defensa, i ha sigut crític amb les injustícies, en una defensa per la terra, l'ecologia, la llengua i la llibertat.

Leix d'aquesta biografia és la mateixa obra narrativa de l'escriptor, amb un fort component antropològic. La barbàrie de la Guerra Civil també hi és present i sovint molts personatges i fets són plenament reals. En tota la seua obra hi ha un esforç per recuperar i per fer perviure una llengua tan rica com el català. «Moltes paraules s'estan perdent. Si ell és capaç d'escriure-les i que surten publicades, és una forma de salvar-les. El món el diem en paraules i el món no és reduïble a unes poques paraules. Per tant, si perdem paraules, perdem món», valora l'autor.

I ningú vol això.